

Uvodnik

Gozdarski inštitut Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije sta 19.9.2013 organizirala delavnico z naslovom »Intenzivno spremljanje stanja gozdov« v okviru LIFE+ projektov EMoNFur in MANFOR C.BD ter Javne gozdarske službe obeh ustanov. Glavni namen delavnice je bila izmenjava znanja in izkušenj s projektnimi partnerji in podizvajalci, izobraževanje zaposlenih, ki sodelujejo pri spremljanju stanja gozdov, in druge strokovne javnosti o pomenu, metodologijah in načinu dela pri spremljanju stanja urbanih gozdov ter zagotavljanje nadaljnega prenosa znanja strokovni in splošni javnosti.

Prvi del delavnice se je odvijal v Veliki dvorani Gozdarskega inštituta Slovenije s predstavitvami preteklih in tekočih aktivnosti v okviru »Intenzivnega spremljanja stanja gozdnih ekosistemov«, ki jih sodelavci Gozdarskega inštituta Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije izvajajo v okviru Javne gozdarske službe, financirane s strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije, v skladu s Pravilnikom o varstvu gozdov (Ur. l. RS, št. 114/2009) ter konvencije UN-ECE CLRTAP (Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution, UNECE 1979). Aktivnosti obsegajo stalno spremljanje prostorskih in časovnih sprememb stanja gozdov v odvisnosti od antropogenih (predvsem onesnaževanje zraka) in naravnih stresnih dejavnikov. Na evropskem nivoju aktivnosti izvajajo številne države na skupaj 938 ploskvah, na državnem nivoju pa smo še do leta 2012 izvajali aktivnosti na 10-ih ploskvah ravni II. Sodelavci Gozdarskega inštituta Slovenije so predstavili rezultate preteklih aktivnosti na ploskvah v Sloveniji, kot so spremljanje vegetacije s poudarkom na pestrosti lesnatih rastlin, spremljanje svetlobnih razmer, vremenski podatki s samodejnih meteoroloških postaj, fenološka opazovanja dreves, debelinsko priraščanje dreves, količina in kakovost depozitov ter popis povzročiteljev poškodb drevja. Še posebej zanimiv je bil filmski prikaz pasivnega merjenja onesnažil (škodljivih plinov) v ozračju ter slikovni prikaz izrednih dogodkov in razmer na ploskvah v gozdu, na katerih redna dvotedenska vzorčenja potekajo ne glede na trenutne vremenske razmere.

Sledile so predstavitev delavnice Javne gozdarske službe v Gozdnogospodarski enoti Osankarica na Pohorju z naslovom »Rezultati monitoringa gozdov kot podlaga gozdnogospodarskega načrtovanja«, predstavitev namena, ciljev in prvih rezultatov projekta LIFE+ ManFor C.BD – večnamensko gospodarjenje z gozdom: ogljik, biotska raznovrstnost in socio-ekonomska blaginja ter predstavitev namena, ciljev in prvih rezultatov projekta LIFE+ EMoNFur "Zasnova mreže za spremljanje stanja nižinskega gozda in pogozditev v urbanem prostoru v Lombardiji in urbanega gozda v Sloveniji".

Drugi del delavnice se je odvijal na monitorinških lokacijah Gozdarskega inštituta Slovenije Rožnik in Gameljne. Na raziskovalni ploskvi Rožnik so udeleženci delavnice izvedli demonstracijo spremljanja stanja urbanih gozdov s praktičnim prikazom poteka dela. Na raziskovalni ploskvi Gameljne je bil predstavljen pomen nižinskih poplavnih logov, pomen talnih lastnosti rastišč črnega topola ob Savi ter pomen invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst kot grožnje našim gozdovom, na koncu pa se je razvila živahna diskusija o problematiki invazivnih rastlinskih vrst v Sloveniji.

Evalvacija in zaključki delavnice so potekali v Tacnu. Predstavljen je bil okvirni načrt za delo na področju spremljanja stanja gozdov v letu 2014. Zmanjšanje sredstev za izvajanje aktivnosti v letu 2013 ter napovedano krčenje sredstev v okviru Javne gozdarske službe za leto 2014 vse sodelujoče ustanove postavlja pred izziv, kako oblikovati aktivnosti v okviru »Intenzivnega spremljanja stanja gozdnih ekosistemov« v prihodnje. Nova področja raziskav in spremljanja stanja gozdov, ki so za javnost in stroko zanimiva in bi jih bilo smotrno vključiti v obstoječe aktivnosti, obsegajo: spremljanje stanja urbanih gozdov, spremljanje invazivnih vrst v gozdnem prostoru, nove metode daljinskega zaznavanja podatkov o gozdu, avtomatizacija meritev in vzorčenja kakovosti zraka in depozitov v gozdnem prostoru, nadgradnja gozdne inventure s poudarkom na poročanju za LULUCF, podpora odločanju pri načrtovanju gozdnogospodarskih ukrepov, podnebne spremembe, itd.

Sklepna ugotovitev je bila, da je bil namen delavnice o povečanju ozaveščenosti in izobraževanja splošne in strokovne javnosti o ciljih in pomenu stalnega spremljanja stanja gozdov dosežen.

Urša Vilhar, Andrej Breznikar, Daniel Žlindra